

Nf 14

DISSERTATIONUM ANTIPOIRETIANARUM

UNDECIMA

DE

**SANCTITATE
HUMANÆ CHRISTI
NATURÆ ABSOLUTA, ET
OMNIS INHÆRENTIS, SEU
ADSUMTI, AC PER MULTAM LUCTAM
SUBIGENDI, PECCATI SIMPLICITER
EXPERTE.**

QVAM DOCTRINAM EVANGELICAM
A VIRI CL. PETRI POIRETI
CORRUPTELIS AC ERRORIBUS

IN REGIA FRIDERICIANA

Die Martii hujus MDCCXX anni

SUB PRÆSIDIO

D. JOACHIMI LANGII,

S. THEOL. PROF. ORDIN.

disquisitione publica vindicat

RESPONDENS

IMMANUEL PETRUS *Seier*

ONOLDINUS FRANCUS, SS. THEOL. ET PHILOL. STUD.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,

Typis JOAN. FRIDERICI KROTTENDORFFII, Acad. Typ.

DISSELTATIONE ANTIQVARIANARVM
V. DE O. M. A.

DE
SANCITATE
FIRMATAE CHRISTI
NATURAE ABSOLUTA, ET
OMNIS INHERENTIS, SEU

ADPRAEVAE AD PRAEVAE LUCAM
SICUTI AD PRAEVAE SIMPLICITER

QVOD DOCTRINAE EVANGELICAE
A VERBIS PETRI PETRUS

IN REGIA ECCLESIA
ET

D. JOACHIMI LANGII

ET THEOL. PROF. ORDIN.

DISSELTATIONE

IMMANUEL PETRUS

ORDIN. ET THEOL. PROF. ORDIN.

NAE MAGEBURGENSIS

FRIDERICI OTTONIS AMPT.

DOCTRINÆ EVANGELICÆ
PROPOSITIO.

Esus Christus in perso-
na sua, suoque redem-
tionis opere, absolute
fuit ἀναμάτητος, ita ut
peccatum ipsi nullum
inhæserit, nec is ab ulla infirmitate,
aut affectu, peccati naturam habente,
fuerit tentatus: atque ita nec pecca-
tum intra se ullum devicit.

DEMONSTRATIO.

I. E modo nascendi plane singulari & θαυματουργῷ,
quem angelus salutiferæ nativitatis interpres Luc. I, 34, 35.
describit, & quem ipse eventus comprobavit. Illum vero,
qui sine concursu viri peccatoris, & ex parte Mariæ ex sin-
gulari Spiritus Sancti ἐπελεύσει & per suam ipsius adumbra-
tionem ἀόρητον natus est, omnis peccati simpliciter fuisse
expertem, non est mirum.

A 2

2. Ex

2. *Ex appellatione SANCTI*: quod nomen ibidem κατ' ἐξοχήν Christo tribui, quis vel dubitare posset? & quid sibi voluit aliud plane singularis illa Spiritus Sancti ἐπέλευσις, quam ut illam Mariani corporis particulam, quam λόγος, virtus altissimi ὑποστατικῆς, una cum anima assumpfuit, a peccati omnis labe omni expurgaret & ita sanctificaret, ut inde nasci posset τὸ Ἅγιον SANCTUM, ipsum quasi sanctuarium.

3. *E dignitate persone Salvatoris & ex unione duarum naturarum personali, nec non ex unctione humane ejus nature*. Salvator erat & est verus Deus, ipsa justitia & sanctitas ὑποστατικῆς; & intercedente arctissima unione humanam naturam in divinitatis suæ hypostasin adsumpsit, eamque divinis perfectionibus sine mensura instruxit. Quæ sane tanta hujus personæ est majestas, tanta dignitas, tantaque sanctitas, ut in ea peccati inhærentis labe nulla locum invenire potuerit ullum.

4. *Ex adumbratione typica*. In sacrificiis primum erat requisitum, ut ea omnis labis physicæ essent pura. Jam vero sacrificia fuerunt typus Christi. Ergo puritas supernaturalis in ipsa natura humana ipsi κατ' ἐξοχήν conveniat, necesse est.

5. E loco Dan. IX, 24. ubi Christus vocatur קדוש קדוש sanctitas sanctitatum. Conf. Jes. VIII, 14. ubi idem dicitur מקדוש sanctuarium, h. e. adeo sanctus, ut omnis instauranda veræ sanctimoniam sit auctor, ipso typico מקדוש sanctuario, seu tabernaculo sacro sancto, cultus Levitici nervo & complexu, repræsentatus.

6. *Ex officio ejus sacerdotali*: quod erat peccata universa mundi sibi imputata portare & peccatores in foro justitiæ Dei vindicis expiare. Id quod ut perficere posset cum emphasi justoque ac æterno effectu, absoluta ἀναμαρτία ipsi erat necessaria. Et hoc ipsum est illud momentum, in

in quo Paulus in epistola ad Hebræos Christum summum novi testamenti sacerdotem a sacerdotibus Leviticis, præcipue distinguit; utpote qui propriam peccatorum suorum conscientiam habebant, ideoque pro semet ipsis victimas in suimet expiationem offerebant.

7. *E locis istis*, quæ, pro emphasi sua rectè intellecta, Christo absolutam ἀναμαρτησίαν tribuunt, uti sunt: Jes. LIII, 9. Hebr. VIII, 26, 27, 28. ubi Christus in emphatica verborum congerie vocatur ὁσίος, ἀκακος, ἀμίαντος, καθωρισμένος ἀπο τῶν ἀμαρτηλῶν, cui non necesse fuerit pro propriis peccatis offerre victimam. Item c. IX, 14. Ubi se ipsum sine omni macula Deo obtulisse dicitur.

1 Pet. I, 19. Redempti sumus pretioso sanguine, tanquam agni nævi & macule expertis.

c. II, 22, 23. Christus peccatum haud fecit, nec dolus in ore ejus inventus est κ. τ. λ.

c. III, 18. Christus semel pro peccatis passus est, justus pro injustis &c.

1 Joh. II, 20. Unguentum habetis ab eo, qui sanctus est, nempe sensu eminentissimo.

c. IV, 5. Nostis, Christum apparuisse, ut peccatum tolleret: & peccatum in ipso non est.

Jo. c. VIII, 46. Quis vestrum me de peccato convincet.

8. *Speciatim e loco* Hebr. IV, 15. ubi dicitur quidem Christus tentatus PER OMNIA SECUNDUM SIMILITUDINEM, nimirum tentationum, quibus alii homines obnoxii sunt, sed addita expressa peccati exceptione, καθ' ἵνα μὴ ἁμαρτίας, sine peccato. Et quod peccatum nullum in ipso locum habuerit, Joannes κατὰ πῶτον testatur: peccatum, inquam, in ipso non fuit. epist. I. c. III, 5.

9. *E sensu locorum istorum*, quibus Messia peccatum tribuitur, genuino, qui in imputatione peccati alieni positus

tus & Dissert. IV. ex instituto demonstratus est.

10. *E malo oppositi multiplicis erroris principio*, quod est partim in negata iustitia Dei vindice secundum Dissert. II. partim in negata peccati culpa & pœna positiva, ejusdemque imputatione, secundum Dissert. III. & IV. nec non in abnegata doctrina de satisfactione forensi, cum typica, tum antitypica secundum Dissert. V. & seqq. Multiplex hic error non permisit Poireto, ut Christo tribueret imputationem, portationem atque expiationem peccati vicariam, nostri loco factam. Cum vero in sacris tabulis passim fiat mentio peccatorum Christo impositorum, ab eoque ablatorum, is *πρώτος* illius ac multiplicis *ψέυδης* necessitate coactus est comminisci modum, quo de Christo peccata dicantur, inhaesivum, ipsique tribuere inhaerentes peccati illecebras ac tentationes nec non pugnam perfecte victricem, illis oppositam. Qua ratione sibi visus est ipse non parum commendare id, ad quod in universo systemate suo refert omnia, hoc est *inherentis peccati*, in quantum labem & damnum efficit, *expurgationem*. Qui scopus sinceritatis & pietatis quidem speciem habet non exiguam, at, solitarie atque exclusive consideratus, genuinus est neutiquam & a veritate evangelica quam maxime abhorret. Atque ita error hic Poireti Burignonianus non est primus, nec talis, qui se animo ulro insinuaverit, sed ex alio, eoque multiplici, tanquam *πρώτω ψέυδει*, ortus & per necessitatem quandam adoptatus. Unde efficitur, ipsum cum falsis suis principiis, integra superiorum Dissertationum serie disjectis, simul penitus concidere.

❁ (7) ❁
PROPOSITAE DOCTRINAE
VINDICIAE,
CORRUPTELIS AC ERRORIBUS POIRETI-
ANIS OPPOSITAE.

OECONOM. TOM. II. L. IV. C. II.

Locus I. §. I. p. 55.

Iesus Christus, hominibus ultima & divinissima remedia sua per media jam toties renovata, puta per Apparitionem, Revelationem, ac constituta, nec non per benedictionem naturalem ac Satanae refranationem dispensaturus, in tanto opere exsequendo ea via uti voluit, quae non tantum admirationem omnibus moveret, sed & quae ante omnium oculos aperitissime exposita, ab omnibus palam notari ac veluti manu tangi posset. Itaque ipse inter peccatores agere atque ad eorum conditionem se dimittere constituit, isque similis fieri, ac remedia sua salutaria iisdem per se etiam ipsum declarare atque offerre, nec non applicando ea ad carnem similem ei, quam peccatores gerunt, sua exemplo docere, quomodo unusquisque, pro se, sine ulla excusatione aut exemptione, iisdem uti debeat, certus, quod vitam veram, quam ipse verus vita fons horum mediolorum usui junctam voluerat, in iisdem quivis sit inventurus.

Disquisitio hujus loci.

1. In priori loci hujus periodo praecipue notabilis est locutio de benedictione naturali & satanae refranatione, scilicet per eam effecta. Sub quibus verbis latet Auctoris error Neo-Pelagianus, quo quae naturae sunt, gratiae reparatrici adscribit, uti *Dodecad. posterioris Dissert. II.* ostendetur. Quod nec ea, quae idem de apparitione, revelatione ac
consti-

constitutis Christi tradidit, genuina sunt, e Differtatione ejusdem Dodecadis prima patebit.

2. Periodo posteriori remediorum Christi applicatio perperam refertur ad suum ipsius exemplum, ex ista hypothefi, quod Christus etiam infirmitates, quæ revera peccatum sunt, susceperit. Quæ cum falsa sit, uti e præmissa demonstratione liquet, simul concidit id, quod ei superstruitur, scilicet Christum infirmitates istas nobis in exemplum intra se devicisse.

Locus II. §. II. ibid.

Si Christus in corpore glorioso, ita uti Adamo visus est, apparuisset; aut si in eodem corpore apparens, nube obducta claritatem ejus velare, aut ita videri voluisset, qualis in visionibus divinis apparuit; neuiquam potuisset inter homines conversari, neque consilium quod ceperat exequi. Si vero inter homines agens molestias eorum, tum corporales, tum spirituales, non sensisset, tantum abest, ut eos exemplo suo ad imitationem excitare potuisset, ut potius per tantam disparitatem animis fracti omnino concidissent. Itaque dolores, perpeffiones, infirmitates & tentationes nostras, ac violentiam potentiamque inclinationum nature corrupte ipse sentire debuit; ut easdem impugnaret & superaret; ut nobis ad sui imitationem animum adderet; ut omnes, qui tentantur, ægritudines suas in ipso perpeffas, victas atque sanatas viderent; ut nemo obtentu infirmitatis sue ab iis debellandis sese excusare posset; & ut ipse per experientiam sciret, quas vires, quam misericordiam hominum tentationes exposcerent, quarum quidem violentiam in se experturus erat.

Disquisitio hujus loci.

I. Prima periodus prodit hypothefin de priore & Adamica Christi *in cap. 1. Dodec. I. Differt. IX.* destructam.

2. Au-

2. Auctor confundit molestias *naturales & morales*:
quæ posteriores peccata sunt.

3. In molestiis *moralibus*, seu peccatis, is non agnoscit
malum *culpæ & reatus*, ad pœnam ducentis, sed tantum ma-
lum inhärentis *labis & damni*. Unde pro eo, quod Chri-
sto tribuere debebat, malum prius, uti Dodec. I. Dissert. IV.
V. &c. evictum est, ipsi tribuit posterius, & quidem cum
adjuncto impugnationis & debellationis atque exempli, ad i-
mitationem hac ratione exhibitæ.

4. *Imitatio* exempli Christi a nobis requirit, 1) ut vo-
luntatem nostram abnegatam divinæ conformemus: 2) ut
peccato, pro quo Christus mortuus est meritorie, effective
moriatur: 3) ut abnegato hoc mundo per multas afflictio-
nes in regnum gloriæ contendamus &c. Hæc & alia hu-
jus generis recte intellecta & iusta cum proportione appli-
cata in imitatione Christi salva esse possunt, ita ut illa ma-
xime vigeat, etsi analogia respectu inhärentis peccati deficit.
Qui defectus exemplaris Christi præstantiam indicat.

Locus III. §. III. p. 56.

*Sunt qui volunt, CHRISTUM tentationes nullas, nullas-
que inclinationes nature corruptæ habuisse, forte ut ipsi ab
ejus imitatione excusari possint, quandoquidem conditio eo-
rum cum conditione illius in comparatione conjungi nequeat.
Verum illi eum ita penitus ignorant: quippe qui unus plures
habuit quam cæteri omnes, easque longe violentissimas & prin-
cipales, sine ullo tamen peccato, imo non sine virtute ac me-
ritis; quandoquidem iisdem non tantum non consentiebat,
sed & omnibus modis eas impugnabat, licet media in pugna
medioque in labore suo animam expirare debuisset. Et sane
hæc etiam atque etiam digna sunt que penitus discutiantur at-
que explicantur, (vide hac de re egregiam Epistolam Dn. Bu-
rigno-*

rignonie, quæ est VI. partis secunde Tractatus de Solida Virtute: nec non ultimam Epistolam tractatus) ut magnitudinem videmus amoris, perperessionum occultarum, meriti atque puritatis Filii Dei, qui in fossam adeo profundam, torrentemque adeo rapidum sordium, in quibus nos demersi abreptique jacebamus, descendere voluit, ut nos ex eisdem extraheret manu sua, eam modo firmiter amplecti, ac vestigia ejus fideliter insequi velimus.

Quæ cum parum diligenter usque adhuc observata fuerint, ac ingenia quedam delicata, aut fastidiosa potius, offendere possint, nos ante omnia veritatem eorum auctoritatibus Scripture sacre confirmabimus; deinde vero subjiciemus, quæ ratione ac modo eadem facta sint, ita ut non tantum non læderetur Christi puritas; sed & sanctitas ejusdem atque amor longe maxime illustrarentur, ac magnifice in eis triumpharent.

Disquisitionis hujus loci.

1. Non ignorat Auctor noster, ab hypothese sua de infirmitatibus Christi moralibus dissentire omnes omnium christianorum confessiones; & nihilo tamen minus, ut imperitis fucum faciat, quasi pauci a se dissentirent, ait: *Sunt, qui volunt* &c. Et huic sophismati jungit manifestam Pseudopropositionem illam, quasi dissensus iste detractionem, seu fugam, imitationis pro scopo haberet. Cui falso testimonio statim subnectit aliud maxime temerarium, quasi dissentientes Christum penitus ignorarent.

2. Christum corruptæ naturæ tentationes & inclinationes, & quidem illum unum plures, quam ceteri omnes habuerint, easque violentissimas & principales, habuisse, & sine ullo tamen peccato, est σιδηρόζυλον. Quæ de virtute & meritis adduntur, cedunt in veri meriti negationem.

3. Inclinationes istas sine peccato habuisse ac sensisse, & eas tamen omnibus modis ad cruentum etiam sudorem usque
[ut

[ut habet p. 59. L. IV. & p. 819. L. III.] *impugnasse, neque ante victoriam a pugna cessasse, licet media in pugna medioque in labore suo expirandum fuisset; nova est contradictio, semet ipsam penitus destruens.*

4. Si Christo pugna & victoria adversus inclinationes peccaminosas, quas sine peccato habuisse dicitur, vel ipso sanguine stetit, exemplum ejus peccatores, qui inclinationibus ejusmodi non sine peccato obnoxii sunt, animo potius esset dejecturum, quam erecturum. Quid mens in sacris *μετρωσιζουνη*, negata peccati imputatione, Christo facta, non molitur?

5. Ista vero, quam Auctor exhibet, *discussionis & explicationis* promissio quid est, nisi falsa persuasio de curatore hujus doctrinae scientia, quæ tamen vel ipsa ignorantia est deterior.

6. Quæ de *fossa Filii Dei profunda ejusque demersione & extractione* dicuntur, verba sunt evangelico sensu vacua & novi evangelii nuntia. Ista enim omnia de suscepta inhaerentis peccati labe dicuntur.

7. Fastus sane est pseudomysticus, veram doctrinam evangelicam tractationem neglectus arguere, & hunc delicatis & fastidiosis ingeniis tribuere, & hæc, ut melius instruantur, ad magistram Burignoniam, cujus tractatum & epistolam Auctor commendat, ablegare. Urinam Adamus nosse huic Evæ se non decipiendum mancipasset.

8. Hypothesi suæ auctor confirmationem promittit e Scripturæ sacrae auctoritatibus, sed has fingit ac refingit pro lubitu, suisque præjudiciis reddit obnoxias. Allegat enim verba Psalmorum varia, præcipue Psalmi XL, XLI, LXIX, quæ agunt de mole peccatorum per imputationem suscepta, uti e præmissa veræ doctrinæ evangelicæ demonstratione liquet.

9. Et in corruptissimum hunc sensum Auctor non erubescit etiam illa loca pertrahere, ubi Christus dicitur *carnem carni peccati similem assumpsisse, peccatum ac maledictio factus pro nobis, & peccata in corpore suo tulisse* Rom. VIII. 3. 2 Cor. V. 21 Gal. III. 13. 1 Pet. II. 24. Quæ sane detestanda est doctrinæ evangelicæ depravatio, tota novo Burignoniæ evangelio serviens! Locus Matth. VIII. 17. ex Jes. LIII. desumptus in Dodec. prioris Dissert. III. IV. V. & sequentibus, cum reliquis omnibus, abunde vindicatus est.

10. Omnium vero indignissima est corruptio loci ex epistola ad Hebræos c. II, 14, 17. & c. IV, 15. V, 7, 8. ubi inter alia *oblationem ac mortem Christi* interpretatur de mortificatione inclinationum inhærentis corruptionis, *Christi vero sacerdotium & expiationem peccatorum populi* itidem de immolatione per eandem mortificationem in ipso facta, & in ipsius membris perficienda, & per se ita comparata, ut Deum reddat propitium. Quæ interpretamenta, p. 57. seqq. longa serie exhibita, cum iis, quæ Dodec. I. Dissert. V. VII. & VIII. proponuntur, collata quam detorta sint & a sensu evangelico aliena, vix quisquam sine horrore perpendet. Ego sane non dubito magna cum parrhesia hanc ipsam *ἑστὴν λώτητα* annumerare illi, quam Petrus epistola posteriore c. III, 16, 17. gravissimis verbis describit, & tribuit male notæ hominibus, qui ibidem *ἀμαθῆς & ἀσημένιοι* dicuntur.

11. Non minori interpretationis perversitate ibidem depravatur sensus oraculi insignis de agone & sudore Christi cruento in monte olearum Matth. XXVI, 42. Luc. XXII, 42. ubi Christus Auctori nostro ad sanguinem usque contra propriam suam voluntatem & inclinationes naturæ corruptæ pugnasse dicitur. Vide eundem supra L. III. c. XVII. p. 819. ubi hæc habet: *Christus contra voluntatem carnis ita fortiter pugnavit, ut sanguinem pariter ac aquam sudaverit &c.*
Quo

Quo quid Salvatore optimo ejusque agone ἰλαστικῶν indigni-
us dici possit, vix invenias. Audiamus nunc rursus ipsum
Auctorem.

Locus IV. §. V. p. 59.

Christus nunquam peccavit; idem tamen vim atque im-
petus peccati sentire potuit, at nunquam iisdem consentire,
adeoque nunquam peccare: non enim in sensu peccatum est,
sed in consensu; namque si ex. gr. homo aliquis nequam viro
probo consilia prava pravasque cogitationes suggerat, eun-
demque ad horum executionem invitet, ille vero non consen-
tiat; manifestum est, virum probum in hoc minime peccare:
quodsi ponamus a diabolo eadem ipsi ope imaginationis aut a-
lio modo proponi, illum vero ipsi pariter resistere, utique non
minus evidens erit, eum minime etiam hic peccare; proindeque
licet ista ab instinctu temperamentis ac sanguinis aut a consti-
tutione corporis suggererentur, idem etiam dicendum erit, ne-
que enim peccabit nisi iisdem consentiat. Denique si fieri pos-
set, ut vel Angelus, aut alius quicumque sensum ac vim incli-
nationum ac pravarum consuetudinum anime experturus, e-
asdem per amorem in se reciperet, non per actus vitiosos, quos
in se produxisset; neque iisdem consentiendo, sed potius ut eas
in se oppugnaret immolaretque, quo homines exemplo suo a-
nimari, idem facerent, eum imitarentur, semetipsos oppugna-
rent, illasque per vires, quas ipse iis hac in pugna suppedita-
turus esset, debellarent; is profecto hoc ipso non tantum non
peccaret; sed & ejusmodi opus perageret, cui exsequendo non
nisi amor infinitus, potentia divina, puritasque & sanctitas
insuperabilis atque omni insultatione major, sufficeret. Ita-
que tantum abest, id gloriam ejus puritatemque obscurare
posse; ut potius eadem supra omnia, quæ in cælo pariter at-
que

que in terris invenientur, sit eveclurum. Et hoc ipsum quidem in Jesu Christo propter salutem mundi adfuisse constat.

Disquisitio hujus loci.

1. Nequaquam sufficit, Christum peccati actu ipso commissi facere expertem, cum nec peccatum inhærens ullum habuerit, nedum ab ullo tentari potuerit, uti supra demonstratum est.

2. Peccatum apud homines non solum est in consensu, sed in ipso etiam sensu & malo ejus fomite aut habitu. Unde sensus peccati Christo nequaquam tribui potest. Omnis enim peccati simpliciter fuit expertus.

3. Exemplum suggestionis, seu propositionis externæ, ineptum est ad rem præsentem. Si enim Messia ad sanguinem usque adversus peccatum interne sollicitans fuit luctandum, certe illud ipsi non fuit externe propositum, sed interne inhæsit. At hoc falsum est. Ergo etiam istud. Et utrumque inepte ab Auctore illustratur.

4. Diabolo autem tribuere tantam vim in Christi imaginationem, ut in ea excitare potuerit inclinationes ad peccatum, quarum suppressio Christo vel ipso cruento sudore steterit; est propriæ imaginationis morbum prodere.

5. Tanti vero impetus tantæque *avoulatas* inclinationes Christi temperamento, ejusque sanguini & constitutioni corporis, adscribere, est Christum injuria afficere. Hæc autem de Christo intellecta nolle, & tamen de eo dicere, seu ad probandum modum, quo ipsi peccatum inhaerit, proferre; est in re sacra ludere: quemadmodum suum de peccato errorem proditurus esset Auctor, si peccati sedem apud hominem ad ejus temperamentum & constitutionem corporis vellet referre. Ineptissimus ergo est totus hic sermo ejusdem.

6. Periodus illa, seu argumentum de angelo: *si fieri posset* &c. solvitur hac responsione: Atqui falsum est prius. Ergo etiam posterius. Ipse Auctor non ignoravit, id fieri haud posse, nec unquam factum esse ab angelo: unde studio dixit: *si fieri posset*. Et tamen argumentationi isti hanc de Christo applicationem subjungit: *Et hoc ipsum quidem in Jesu Christo propter salutem mundi adfuisse constat*. Constat; sed unde? nisi e Burignonia phantasia, quæ Poireto fuit sapientiæ regula.

7. Quæ Auctor §. VI. tradit inanis rhetoris in modum, ex iis, quæ hactenus dicta sunt, & porro dicentur, facile possunt dijudicari. Repetit ibidem hypothefin suam de incarnatione Christi priore, fingitque, ipsum per quater milenos annos gaudia infinita habuisse in glorioso corpore suo, sed iis abstinuisse in corpore altero, humili illo, & propter istorum cessationem ac recordationem tentationes peccati eo plus ipsi negotii faceffivisse.

8. Istis vero naniis pondus additurus §. VII. hæc subjungit: *Atque ex his quidem colligere est, quam magnæ quamque ineffabiles fuerint tentationes Christi, quibus universa ejus vita erat refertissima, quippe cum nullum diem egerit, quin memoria tot deliciarum infinitarum ac passionis amarissimæ animo ejusdem observari potuerit, quo fiebat, ut cogitatione ejusdem totus contremisceret, & vel sanguinem interdum sudaret, neque minus ingemisceret inter discipulos suos dilectissimos, quem si cruci vere jam affixus fuisset, dicens (Matth. 26. v. 38.) Tristis est undiquaque anima mea usque ad mortem.*

Certe vix agri hominis somnia minus coherent, quam hæc theologiæ Burignonianæ analogia. Et hæc ipsa *τεπειτολογία* augetur §. VIII. ubi Auctor comminiscitur, Christum tentationibus istis, quæ sudorem cruentum ipsi excusserint,

serint, obsecundare potuisse sine ullo peccato, immo ipsum vitam istis obnoxiam statim rursus potuisse deserere, & adversus hanc ipsam desertionis tentationem se muniret, novam tentationi occasionem, novumque cumulum, accessisse. Quæ vel indicasse, est refutasse. Nec meliora sunt, quæ §. IX. de imperscrutabilibus tentationum Filii Dei abyssis finguntur, vera ejus tentatione plane neglecta & quasi eliminata ac conculcata.

9. Prolixum §. X. sermonem prætereo, cum nihil contineat, nisi conclusionem ex falsis præmissis, h. e. adhortationem ad Christum imitandum, pravis hypothefibus, quæ imitationem istam potius impediunt, quam promovent, superstructam. Ubi inter alia verba Christi: *Qui credit in me, perperam ita explicantur: qui Spiritus mei operationes in corde suo admittit.* Quæ sane magna est interpretandi licentia & *σφεβλότης*, e fallio renovationis, unice & solitarie, & hac ratione etiam præpostere ac corrupte, commendata, principio nata. Etsi enim, qui credit, Spiritus Sancti operationes omnino admittit; tamen aliud est, has admittere, aliud in Christum credere. Deinde suo imitationis commendationi ipse Auctor maxime contrarius: *Vita, inquit, Christi ærumnosa ac tentationibus subjecta directam representationem habet atque exemplar eorum, qui nativitatem novam nondum ingressi sunt* &c. Atque ita Christi imitationem regenerationi longe anteponit, corruptissimam de utraque ideam ipse prodens & imperitis lectoribus insinuans.

10. Ea, quæ §. X. usque ad XIV. sequuntur, & de Christi infirmitatibus ita agunt, ut eas referant ad ejus *incarnationem*, & hanc corruptissime tradant, una cum episcopi mei ordinis causa subjuncti isti Auctoris errori, quem de incarnatione quadam Christi prioræ, seu Adamicæ, propinat; cujus examen habet Dodec. I. Dissert. IX.

Locus

❁ (17) ❁

Locus V. Oecon. L. III. c. II. §. XIV.

p. 66.

Ex hac autem incarnatione facta apertissime nunc colligimus, corpus Christi necessario simile factum fuisse corporibus nostris, iisdem miseris, debilitatibus infirmitatibusque, infantie pariter ac totius vitæ, obnoxium; nec non omnis generis motibus inordinatis, quos corruptio in naturam iniecit, ex quo hæc a primitiva temperie excidit, subjectum. Unde Christus frigori pariter ac calori, somnoque & lassitudini, morbis etiam ac turbatis motibus humorum, sanguinis & spirituum, quos peccatum conturbaverat, obnoxius extitit. Hæc omnia autem varies sensus eosque incommodos & tentationibus refertos anime ejusdem ingesserunt, quæ quidem tentationes omnes, quibus anime nostræ a corporibus sibi junctis variisque eorum motionibus infestari possunt, pariter experiri potuit. Equidem nolim dicere, eum tentationes illas omnes vere in se sensisse; carnem enim suam freno injecto coercerat, atque adhibitis jejuniis, vigiliis precibusque vim ejus ita frangebatur, ut rebelliones suas omnes exserere non posset, quæ aliis expectandæ essent a motibus ejus pellacibus & blanditiis, aliisque impetibus violentis, quibus commoda sua nimis ardentem querere, ea vero, quibus domari potest, ultra quam par est abjicere solet. Neque enim dubium est, quin mortificationes, res viles, paupertas doloresque, carni Christi perinde ac nostræ amara acciderint atque contraria; ita ut illa potius abundantiam, commoditates, quietem, voluptates, omniaque delectamenta ac solatia maluisset: ideoque oportuit ut ipse motus istos indefinenter oppugnaret: idque etiam toto vitæ sue tempore revera præstitit.

Disquisitio hujus loci.

- i. Illatio Poiræti de natura Christi fit ex falso principio

C

ficta

ficta prioris incarnationis, & cum ipso penitus corrui-
 Fucus ergo est in verbis: *apertissime colligimus, corpus Chri-*
sti necessario simile factum fuisse corporibus nostris. Immo
 nulla est hæc consequentia de similitudine in peccato, et
 commentum istud prioris incarnationis quam maxime sup-
 ponas.

2. Auctor manifeste confundit *infirmi- tates physicas,*
 quas status exinanitionis secum tulit, cum *moralibus,* quæ
 peccati naturam habent. Quæ confusio perpetua est in
 prolixo ejus de hac materia sermone. Aliud sane est, sub-
 ire infirmi- tates physicas, etiam tales, quas peccatum intro-
 duxit; aliud habere ipsum peccatum. Hoc enim a simili-
 tudine excipi, Scriptura expressis verbis notat, uti supra per-
 cepimus.

3. Contradictio est *ἀσύζαρ* ☼, tentationes peccati o-
 mnes non quidem vere in se sensisse, & tamen carnem su-
 am freno injecto coercuisse, atque adhibitis jejuniis, vigi-
 liis precibusque, vim ejus ita fregisse, ut rebelliones suas o-
 mnes exserere non potuerit &c. Indignissimum sane est,
 hæc de Salvatore *θεῶν θρόνον*, vel cogitare; facinus est im-
 pium, de eo talia in publicum protrudere! In Christo enim
 peccatum ne fuisse quidem, nec esse potuisse, nisi per mo-
 dum imputationis, supra evictum est.

4. Istis vero impiis verbis de lucta Christi adversus in-
 hærens peccatum aliquam verisimilitudinem conciliare stu-
 det Auctor sua confusionis fallacia, qua e sensu rerum ad-
 verfarum physico & ingrato illationem suam de moralibus
 peccati insulubris incrustat.

Locus VI. ibid. §. XV.

*Sunt qui volunt, corpus Christi ita bene ordinatum tem-
 perataque fuisse, ut nullas unquam ideas tentationum, aut
 motu-*

motuum immoderatorum anime imprimere, aut ullam haurum impressionum causam afferre potuerit. Verum isti ea quae dicunt ipsimet non exacte sciunt: ac dum honorem Christi tueri volunt, eundem revera labefactant. Quis enim honori esse dicit victoriam quidem retulisse, at pugna caruisse? Et quo argumento Amor ejusdem erga homines constabit, siquidem propter illos corpus hoc molestum non assumpsit. &c. Et tantum abest, infirmitates illas honorem ejus labefactasse; ut potius coronam ejusdem tanquam gemmae pretiosissimae aliquando sint decoraturae, ac ornamenta longe magnificentissima triumpho ejus allaturae. Quam enim non immensus, purus, vehemensque in eo fuit Amor Dei pariter ac proximi, cujus instinctu gloriam sortemque divinam, perfectionibus omnibus abundantem, deposuit; ac onus gravissimum tot conturbationum & perpetuae pugnae, qua caro contra spiritum semper obluetur, pro eis suscepit! Quam solida atque absoluta sanctitas illa, quae tot insultus inconcussa sustinuit! quam ingens ea constantia, quam firmum propositum in studio mortificationis, a quo nunquam destitit! Quam vero haec eos, qui rite ea pensant, animare atque inflammare non debent.

Disquisitione hujus loci.

1. Sinceritatem mentis denuo desidero in formula: Sunt, qui volunt. Hac enim utimur, quando significare volumus, a communi sententia recedere nonnullos. At Auctor hic eam adhibet de dissensu non aliquorum, sed omnium universali, paucissimis exceptis. Atque ita lectori suo imperito denuo sciens prudensque fucum facit.

2. Orbem christianum universum in suis de Christi persona confessionibus ignorationis & labefactati honoris Christi postulare, temerarium est; frivolum vero, hujus

ἔγκληματ & rationem a negata pugna, quam ipsi Auctor tribuit, arcessere.

3. Certe enim verba Pireti: *Quis enim honori esse dicet, victoriam quidem retulisse, at pugna caruisse?* duplici laborant vitio, uno sophismatis petiti principii; altero fallacia ignorati, aut dissimulati, elenchi. Nam hæc ipsa hypothesis: *pugna & victoria Christi adversus peccatum posita fuit in devictione tentationum, quas intra se ad peccandum sensit*, est error Pireti ingens, quo ab universa ecclesia omnium confessionum & partium christiana discessit. Hanc vero ipsam hypothesin repetit hic argumenti loco; atque ita committit sophisma petiti principii, viro docto indignum. Et cum hoc vitio conjunctum est alterum illud dissimulati elenchi, quasi dissentientes statuerent, *Christum victoriam reportasse sine pugna*. Non enim ignoravit, ab iis omnibus Christo in forensi peccatorum portatione & expiatione tribui pugnam & victoriam infinitis modis majorem & illustriorem sua illa, quam fingit; utpote quæ, ad vivum excussa, plane nulla, seu tota imaginaria, h. e. Burignoniae mentis phantasma est.

4. Ineptissima etiam sunt ultima Auctoris verba: *Et quo argumento amor ejusdem erga homines constabit, siquidem propter illos corpus hoc molestum non assumpsit?* Quasi vero ista amoris documenta, quæ per obedientiam suam activam & passivam, & utramque quidem gratiæ ac salutis meritoriam, edidit, essent nulla. Pro quibus immensi amoris ponderibus thesaurisque æternis Piretus orbi christiano aliquot plane imaginarias & penitus confictas amoris Christi guttulas & granula obtrusum ivit; utpote posita in devicto intra se peccato inhærenti, quod tamen nullo modo habuit; & si habuisset, salvator esse haud potuisset.

5. Inanissima sane, uti e dictis liquet, est illa etiam divini

divini amoris prædicatio, quam posteriores allegati loci periodi habent. Et quam inepta non est virtutis divinæ in Christo exaggeratio, quando auctor ita rhetoricatur: *Quam solida atque absoluta sanctitas illa, que tot insultus inconcussa sustinuit? quam ingens ea constantia, quam firmum propositum in studio mortificationis, a quo nunquam destitit!* Quod si enim Christus in pugna sua non aliud habuisset objectum, quam peccatum interne irritans ac sollicitans, certe ejus sanctitas ac constantia permultum cederent constantiæ ac sanctitati martyrum, quos singulorum seculorum decursus habuit. Equis enim martyrum melioris notæ vel in ipsis flammis exclamavit: *Deus mi, Deus mi, cur me dereliquisti!* Quare hypothesis Poretiana ita comparata est, ut ipsam religionem christianam, & in ea speciatim Christi perfectiones, empæctarum ludibrio exponat, etsi Auctor hoc non intenderit.

6. Non minus frivola est ultima illa exclamatio, seu illatio: *Quam vero hæc eos, qui rite ea pensitant, animare atque inflammare non debent!* Ita enim argumentum Poretæ asseclæ se habebit: Christus, etsi verus erat Deus; etsi divinitatis plenitudo humanam ipsius naturam inhabitabat, tamen intra se sollicitans peccatum non aliter vicit, quam ita, ut in ejus debellatione ipsum sanguinem excluderet & in cruce sui desertionem proderet. Ergo ego etiam imbellis homuncio, qui totus, quantus sum, peccatorum cœno natura immersus sum, ad exemplum ejus & ejus virtute peccatum intra me devincam. Quis tam amotæ mentis est, ut non videat, hoc argumentum pro animatione & inflammatione suffocandi & deterrendi vim continere? Mirari fatis nequeo, virum alias acutissimum talia mente concipere, nedum publico scripto exprimere & universo orbi christiano

stiano obtrusum ire potuisse. Sed documento est, quanta sit vis præjudiciorum.

7. Nullius porro momenti, potius erroris itidem plena sunt, quæ p. 67. & 68. adseruntur. Allegata enim loca de statu exinanitionis in finistrum istum antecedentis sermonis sensum pervertuntur.

8. Et ut argumentum suum, pro inflammatione ad amorem prolatum, aliqua veri specie induat Auctor, negat, quenquam christianorum tantam experiri difficultatem & tot impedimenta in lucta adversus peccatum, quot Christus senserit: sed ineptissima illatione, ut jam percepimus.

9. Totius §. XVI. prolixus sermo nihil fere habet, quod ad rem præsentem faciat; utpote compositus ad commendationem praxeos in christianismo, nudæ & curiosæ speculationi oppositam. Sed utrum ab hac per principia sua quemquam salutariter avocaturus sit Auctor, non immerito dubito; immo, illud *ἐκ τῶν ἀδυνάτων* esse, arbitror. Quæ idem sermo minus recte de anima & statu Christi tradit, omnia ad solum exemplum referens, e jam dictis dijudicari possunt.

10. Eadem est ratio §. XVII. & XVIII. ubi multa non utiliter minus, quam prolixè, monentur de labyrintho plurimorum litterario, ad exemplum Christi & ipsius Apostolorum agnoscendo & fugiendo. A longiore autem isto diverticulo in viam suam, qui tamen merus error est, reversus ita pergit:

Locus VII. Oecon. §. XIX. p. 74.

Verum, ut ad Christum redeamus, is non tantum animam suam ad ignorantiam præjudiciaque & errores vulgares reduxit, cognitionibusque istiusmodi destitutam præstitit,

rit, ut nobis suo exemplo ostenderet, quid in simili statu nostrum sit officii; verum etiam in se recepit affectus anime, eorumque propensiones, quibus animam ad objecta sua abripere nituntur, volunquæ ut illa vel in gaudio vel in tristitia, in spe aut metu, in ira, in odio, in desideris, cæterisque modum excedat. Atque hoc ille propter easdem rationes fecit, quæ nobis conspectæ sunt, ubi ejusdem tentationes attigimus, ita tamen, ut nunquam isdem illegitime aut extra justitiam atque Amorem Dei consentiendo, peccaverit. Verbo, humilitates omnes ac tentationes, quas Christus induere voluit, absconditæ sunt ab hominibus: & labores ejus tum demum penitus cognoscuntur, quando magnum suum triumphum ac novissimum acturus erit.

Disquisitio hujus loci.

1. Falsissimum est, Christum animam suam ad ignorantiam reduxisse sensu Poireriano. Irreverentia erga ipsum summum numen est, statuere, Christum animam suam etiam ad præjudicia & vulgares errores reduxisse. Quod hic magna futilitate adseritur, tantum sola eget negatione: quæ tamen conferenda est cum demonstratione, quam præmissa huic Differtationi Propositiõne habet.

2. Impium sane est, a vitiis intellectus delabi ad vitia voluntatis, & aucta *παρατολογία*, hæc etiam Christo tribuere. Cujus adseri impietas itidem e modo dicta Propositiõne liquet.

3. Exiguus sane Salvatoris honor est, dicere, ipsum peccatorum sollicitationibus nunquam illegitime, aut extra justitiam & amorem Dei, consentiendo peccasse. Siccine solius consensu a peccati illecebris abstractio Christo inter alia in lucta sudore cruento stetit? Certe hoc etiam indicasse, est refutasse.

4. Quan-

4. Quandoquidem vero Auctor absurditatem hypothese-
rum suarum non penitus ignoravit, isti obtendit *mysterium*
aliquod, dicens, *Christi tentationes omnes absconditas esse ab*
hominibus &c. Id quod est errori addere fucum.

Locus VIII. §. XX. p. 74. sq.

Diximus, Christum potuisse propensiones has corporis ac
anima sua, quas hic descripsimus, sine peccato sequi. Cujus
asferti ratio haec est, quoniam ipse cordis erat tam puri, ac
divino amore ita repletus, ut ad caetera omnia, que in mundo
sunt, animum sic applicare posset, ut non tantum ab amore
Dei non revocaretur, sed & ejusdem augendi materiam in om-
nibus inveniret. Quodsi ponas eum cum excessu ad non-
nulla ferri potuisse, ajo, quod vi potentiae ac sapientiae suae
facultates suas ut tum disposuisset ac dilatasset, nec non ob-
jecta ipsa ita ordinasset, ut inter haec eorumque facultates
(amori Dei perpetuo adherentes) egregia semper harmonia
existisset. Sic v. g. liceat vobis ponere, Christum voluisse re-
bus quibusque pulcerrimis, optimis, delicatissimis, maximis
atque honorificentissimis uti; voluisse instar Solomonis, aut
magis etiam splendide tractari, voluisse in ira omnes sibi con-
tradicientes sine venia eliminare, aliaque similia; ajo, eum
haec omnia, absolute loquendo, sine peccato facere potuisse:
etenim [ut taceam jam ea omnia ipsius fuisse, ac à Deo Pa-
tre ipsi donata,] potuit utique iam uti fruique ita, ut ab Amo-
re atque laudibus Dei animum non diverteret, potuit etiam
impios, quorum peccatum exitium meruerat, interficere. Im-
modicum nihil, excessus nullus, inveniri potest in subjecto sa-
pientissimo, iustissimo, atque omnipotente: quoniam id im-
modicum sive excessus, significat applicationem facultatum ho-
minis ad objecta minus proportionata. Atque subjectum po-
tens ac sapiens, absolute loquendo, novit facultates suas ita
dila-

dilatare, aut objecta ipsa ita exaltare, ut utraque utriusque respondeant: id quod subiectum debile ac a peccato labefacturum nulla ratione potest. Nam si homo peccator forte ad laetitias omnes copiose degustandas propendere se sentiret, is sine peccato instinctum hunc sequi minime posset, tum quoniam hic cor atque amores suos, quæ facultates sunt spirituales & pro solo Deo creatæ, quæque objectis terrestribus non respondent, isdem tamen applicaturus erat; tum quoniam facultates sensibiles naturalesque ita eo abripi pateretur, ut ille hac in infirmitate in qua nunc sunt, nimis gravate damnum sentirent. At nihil impedit, quominus subiectum sapiens ac potens desideris isdem sine peccato plenissime satisfaciatur. Et enim hoc ipsum cor atque amores suos perpetuo ac firmiter in Deo defixos tenere potest: tum si ex hac statione res ceteras videre liceat, potest id indirecto modo exequi, atque ita eas intueri in quantum divinæ potentie atque bonitatis figuræ atque imagines existunt: potest etiam facultates suas sensibiles corroborare, ne objectorum abundantia graventur; potest & objecta ita disponere, ut facultates reficiantur potius atque recreentur, quam opprimantur; (quæ quidem rationes eadem fere sunt, cur homo in statu innocentie pulcherrimis quibusque creaturis omnibusque deliciis uti potuit, idemque post consummatam sui restitutionem sine peccato poterit.) Ergo CHRISTUS, absolute loquendo, omnia quæ ipsi placebant, sine peccato sequi potuit.

Disquisitio hujus loci.

I. Loco hoc integro suamet ipse vineta cadit Auctor. Si enim Christus istas propensiones, adversus quarum consensus & effectum luctam omnem convertit, sine peccato potuit sequi, etiam sine multa, immo sine ulla, lucta ab
D iisdem

iisdem potuit abstinere; atque ita lucta ejus recidit in nihilum.

2. Haud obscura est contradictio, sollicitatum fuisse a peccato, & has sollicitationes, immo propensiones suas, se qui potuisse sine peccato, & quidem sanctissimum Salvatorem. Nec tollit contradictionem sophisma, quo Auctor res distinguendas, infirmitates naturales & morales, & utrarumque sollicitationes, ac propensiones ad illos, confundit.

3. Univerfus hujus loci sermo est inanis ratiocinatio, falsarum hypothesium arena superstructa, solidi habens nihil, tota e duobus istis observationibus, quæ præcedunt, facile dijudicanda.

4. Non exiguus vero anguis, tanquam in herba, in istis latet verbis: *Nihil impedit, quo minus subjectum sapiens ac potens desideris iis* (quæ aliis sunt peccatum & cedunt peccato) *sine peccato plenissime satisfaciat* &c. &c. Etenim hæc ipsa non tantum falsam supponunt applicationem ad Christum, sed præterea tam generaliter dicuntur, ut a nudis etiam hominibus ad perversissimam applicationem abripi possint, a talibus nimirum, qui e persuasione pharisæica, aut pseudomystica, se ipsos falso pro sapientibus ac potentibus habent. Nec solus abusus, ab Auctore haud intentus, hanc facere potest applicationem perniciosissimam, sed ipse etiam scopus ejus generali hoc axiomate tendit ad usum ejusmodi, qui abusus ipse est. Statuit enim, virum sapientem & spiritu potentem, qui non ignorat, Deum tantum interna cordis pietate coli, omnia superstitionum & gestulationum genera, quæ aliis peccato sunt, sine ullo peccato, immo cum ædificatione sui, quam innocentissime obire posse. Quam ejus hypothesin Dissertatione ultima Dodecadis posterioris examini subjectam videas.

s. Ergo

§. Ergo Christus omnia, quæ ipsi placebant, sine peccato sequi potuit. Hæc est falsa Auctoris conclusio, seu falsa dictorum applicatio, e falsis præmissis resultans. Mirum est, virum doctissimum haud perspexisse, quam valide suam ipsius hypothesin de lucta Christi hac ratione destruat. Interea tamen prævidit, sibi hoc ipsum objectum iri. Quare in sequentibus id agit, ut difficultatem istam tollat, saltem minuat. Quam vero feliciter & recte, nunc videbimus, ipsum prius audituri.

Locus IX. §. XXI. p. 75.

Ex quibus duo nunc colligenda veniunt, eaque dignissima, quæ tota mente diligentissime observentur. Alterum, quod studium abstinentiæ ac mortificationis, quam Christus exercevit, difficultates incommoditatesque multo majores habuit, quam nos in eodem invenimus. Ille enim longe vehementius tentari se atque attrahi sentiebat, uti diximus; idemque absolute loquendo, tentationibus suis sine peccato & sine ullo periculo obsequi poterat. Quis vero est inter homines aut creaturas universas, qui in præcipitio adeo lubrico non caderet? Quam generosum autem hoc pectus erat, quam infinitus, quam purus, quam generosus & a privato studio alienus ejusdem Amor, qui illos, propter quos in abstinentia hac durissima exerceri voluit, propria vita sua propriisque commodis multo cariores habuit? Equidem & nos tentationes expectimus: verum nec æque vehementer tentamur atque CHRISTUS, nec tentationibus nostris obsequi possumus, quin & peccemus, & corpora pariter ac animas misere perdamus. Et hic tria habemus ad pugnam, ad constantiam victoriamque consequendam non leve momentum afferentia, primo tentationum diminutionem; tum autem, metum ne amorem Dei in

nobis extinguamus, hoc est, ne peccemus; & postremo, metum ne corpus pariter ac animum perdamus; quæ tria, inquam, non parum & momenti conferent, ut pugnam contra nos ipsos perseveranter urgeamus; ipsi tamen Christo non ita adfuerunt. Ille enim in hisce considerationibus rationes nullas invenit quibus se ipsum in studio mortificationis, quod constantissime ad crudelissimam usque mortem crucis persecutus est, animaret excitaretque: at nos e contrario tria illa habemus incitamenta, quæ non parum eos movere debent, qui penitus illa considerare atque uti fas est observare volunt. Quis ergo non videt, persuasionem hanc, qua causamur imitationem Christi difficilem nobis imo & impossibilem esse, Diabolum autem habere; quandoquidem nos minorem hic difficultatem invenimus atque ipse experius est, neque nobis desint, quæ illi defuere adminicula efficacissima, dum modo tamen, uti ille, sic & nos virtuti ac motibus Spiritus S. nos totos tradamus, quem quidem nulli hominum denegat, quique fores cordis nostri toties totiesque pulsat.

Disquisitionis hujus loci.

1. Mirari satis nequeo, a viro alias doctissimo, tam scribi inepte, & judicari sine ullo judicio: quo tamen alias per naturam polluit. Attendat lector, quomodo hic stetit in tollenda ista, quam sibi objectum iri prævidebat, difficultate, sub præcedentium observationum finem indicata.

2. Primum thesin ponit hanc: Studium abstinentiæ ac mortificationis, quod Christus exercuit, difficultates ac incommoditates multo majores habuit, quam nos in eodem invenimus. Deinde hanc subjungit rationem: Ille enim longe vehementius tentari se atque attrahi sentiebat, idemque ten-

tationibus suis sine peccato & sine ulla periculo obsequi poterat. Duas hic videmus rationes, sed in quarum priore est manifesta principii petitio, in posteriori propria hypotheseos destructio.

3. Petitio principii est, quod, cum probare debuisset Auctor, Christum in studio abstinentiæ & mortificationis, seu in tentatione, majores difficultates habuisse, quam nos, idem asserit, seu repetit, aliis verbis, scilicet *illum vehementius fuisse tentatum & attractum*. Nam sentire se vehementius tentatum, idem est ac majores in tentatione difficultates habere ac sentire. Non nego, Christum vehementius fuisse tentatum, quam nos, sed tantum indico, illud inepte poni probarique a Poireto.

4. Quod vero Auctor ratione altera suam ipsius hypothesin destruat, manifestum est. Nam argumentum hoc: *quod Christus tentationibus suis sine peccato & sine ullo periculo obsequi potuerit*, non probat tentationum gravitatem, sed earum levitatem, & tantum non earum nullitatem, ut ita loquar. Quod si enim peccatum totius humani generis nihil habuit juris in Messiam per imputationem, quam auctor negat, & si is adeo sanctus fuit natura, ut tentationibus obsequi potuerit sine peccato & sine periculo, [h. e. peccare sine peccato, quod novum est *συνεργεζον*;] unde nam tentationis difficultas orta est; imprimis si consideretur, sanctitatem Christi, per quam a peccato abstinere *voluit*, conjunctam fuisse cum immensa ejus virtute, qua abstinere *potuerit*. Mirum est, Auctorem non finxisse, quod peccati tentationes inhærentes, quibus homines ad unum omnes ad peccandum sollicitantur, facto impetu *seorsum in unum* Christum tanta, immo majori, vehementia, quantam

conjunctim omnes mortales experiuntur, irruisse. Hac enim ratione aliquam argumenti speciem asserto suo parafset. Sed hoc commentum nusquam in ipso lego. Videtur vero ab eodem abstinuisse, quia sibi ab eo timuit, ne inde cogeret ipse aliquo modo admittere, quod alias magno nisu negat; scilicet tentationes & perpesiones Christi externas & internas fuisse *vicarias*, & aliquam meriti pro universo genere humano vim habere.

5. *Quis vero est*, pergit, *inter homines aut creaturas universas, qui in precipitio adeo lubrico non caderet? quam generosum autem Christi pectus erat* &c. Hoc esse debet argumentum pro demonstranda luctæ Christi difficultate & gravitate, luctam humanam, seu aliorum hominum, superante: sed directe evincit contrarium. Quis enim non videt, eum plus subire difficultatis in pugna, qui in precipitio casus lubrico versatur, & vix imbellis ovis virtutem habet, quam illum, qui rebus, ad quas tentatur, sine peccato & periculo ullo permittere sese potest, ad eas vero abnegandas leonis robore instructus est? Certe leviculus maxime futurus fuisset amor, si Christus ejusdem documenta Poretiano illo majora haud dedisset.

6. Phrasis: *Christus propter homines in abstinentia hac durissima exerceri voluit*, *κατὰ πρῶτον* est biblica, sed *κατὰ διὰ τοιαύτων* totius contextus pseudevangelica, utpote non nisi de solo exemplo intellecta.

7. Quid sibi velit Auctor phrasi: *Et nos tentationes expetimus*; nescio. Nemo enim sanæ mentis solet tentationes expetere.

8. Si momenta ista tria, præcipue duo posteriora commemorata, in tentationibus Christo non ita adfuerint, ut nobis, Christi tentationes nostris longe leviores fuerunt; quas

quas tamen graviores fuisse, Auctor evincere annitur, suo se gladio in argumentando subinde jugulans.

9. Quod si vel maxime Christo tribuenda esset propria sui ipsius, seu peccati intra se, mortificatio; absurdissimum tamen foret, negare. Christum nullas rationes invenisse, quibus se in studio isto mortificationis animaret excitaretque. Miror dissolutas sermonis Poireriani, somnio simillimi, scopas. Etsi enim Christo defuit metus iste duplex homini tributus, anne vero amor veri rectique, qui in ipso consummatissimus & infinitus, ac cum virtute bene agendi infinita conjunctus fuit, minus incitamenti ad victoriam in pugna obrinendam conferre potuit, quam metus ille miserorum homunculorum?

10. Ultima allegati loci periodus nihil continet, nisi conclusionem præmissis suis ineptis convenientem h. e. ineptissimam. Imitationem Christi Poireriano modo commendare, est eam obscurare & depravare.

LOCUS X. §. XXII.

Alterum, quod ex veritatibus modo traditis consequitur, illud est, quod major nobis, quam vel ipsi Christo, necessitas incumbat plusque eo sui cause, cur nos eam vitæ rationem, quam ille inuit, sequi debeamus. Etenim ille eo vitæ genere abstinere poterat, aut aliter vivere, ita ut nec in Deum, nec in se ipsum, nec in ullam creaturam peccaturus fuisset: at nobis ejus rei libertas relicta non est, nisi nosmet ipsos damnare velimus.

Disquisitio hujus loci.

1. Uti novum habet evangelium, ita plane alium etiam Jesum Christum nobis describit Oeconomia Poireriana, quam
apo.

apostolica salubrium verborum *ὑποτύπαις* nobis exhibet. Hæc enim ex parte hominum non nisi solam *ordinis & viæ* necessitatem in negotio salutis urget, necessitate *causæ & meriti* soli Christo unice & in solidum adscripta. At Poiretus Christo, seu officio Christi, non solum omnem veræ causæ ac meriti, in sensu forensi accepti, necessitatem derogat, sed hominibus etiam majorem male intellecti ordinis [ad quem fere omne salutis negotium refert] necessitatem tribuit, quam ipsi Christo. Quæ sane deploranda est doctrinæ evangelicæ corruptio! Reliqua loci allegati per se concidunt, & nihil sunt nisi tautologica præcedentium repetitio, Auctori nostro familiarissima. In summa enim veritatis raritate & paucitate summa est verborum & expositionum copia.

2. Tam jejuna & frivola sunt, quæ Poiretus e sermone in oratione sua superiore conclusionis loco eruit. Quam vero in commentis suis is sibi placuerit ipse, hic ex eo videas, quod conclusiones suas, loci IX. & X. disquisitionibus excussas, in medium protulerit pathetica hæc commendatione præmissa: *Ex quibus duo nunc colligenda veniunt, EAQUE DIGNISSIMA, QUAE TOTA MENTE DILIGENTISSIME OBSERVENTVR!* Id quod non est instruere, sed decipere, imperitos lectores.

Locus XI. §. XXIII.

Verum, inquit nonnulli, Christus utique Leges quasdam aut actionum regulas sive præcepta habuit, quæ sine prævaricatione negligere non potuit. Historia Evangelica id satis aperte docet: idemque ratio manifesta exposcere videtur: etenim alias nihil ei metuendum fuisset, nihil extimescendum. Et tentationes, quas in eo fuisse dictum est, tentationes vere non

non fuissent, nisi eum ad prævaricationes invitassent: nam profecto motus illi, quibus beati ad delicias, quas in vita eterna legitime sectari possunt, propendent, tentationes dici non possunt. Et hæc quidem verissime dicuntur: res autem ipsa ita habet.

Christus utique hac in vita actionum regulis, mandatis ac Legibus non caruit, & quidem multo arctioribus severioribusque, quam que ulli unquam hominum datae fuerint: at eadem leges necessitatem absolutam atque inexcusabilem non habuerunt; nec eidem naturales fuerunt, hoc est tales, que ex conditione ejus atque natura necessario fluxerint. Leges istæ arbitrarie fuerunt, & jugum mere voluntarium, quod ille propter hominum salutem in se suscipere voluit. Ille enim ex solo arbitrio voluntatis suæ ultro sese obtulit, decrevitque conditionem humanam, eamque omnium vilissimam induere, in qua propter hominum salutem eandem vitæ rationem tenere voluit, quam inire debebant homines vel maxime tentati ac a salute longe alienissimi, siquidem ii ad plenitudinem luminis atque amoris Dei adeoque ad salutem eternam redire vellent. Ulroque consilium hoc propositumque ceperat, quo se ipsum pro iis sacrificare voluit; id ipsumque Pater sua voluntate ratum esse voluerat, jusserratque eum, homines ita per mortificationem atque Sacrificium sui ipsius ad ipsum reducere. Quo proposito jam electo instar regulæ inviolabilis consequitur, Christum austeritatibus illis, quas adiit, abstinere non potuisse; neque pugnam contra inclinationes propensionesque naturæ humanæ, quam assumeret deserere, quin hoc ipso contra se ipsum, contra consilium susceptum, contra ratihabitionem Patris, contra amorem, quo hominum salutem querere voluerat, contravenisset, quippe cum propter illos id consilium ceperat, qui alias sine proposito hoc voluntario humani generis servandi, iisdem instinctibus non male obediisset.

E

Dis-

Disquisitio hujus loci.

1. Nervis, pro more scribendi Poiretiano, caret etiam hic fermo univversus, & facile dijudicatur ex iis, quæ jam dicta sunt.

2. Quo loco Auctor habuerit Christi tentationes, denuo prodit hæc ejus confessio, in personam & officium Christi iniquissima: *Tentationes ejus vere non fuissent, nisi eum ad prevaricationes invitassent.*

3. Quod Christus conditionem humanam induerit, ut in ea, satisfactione forensi & meritoria secundum mentem Poireti negata, propter hominum salutem eandem vitæ rationem teneret, quam inire deberent omnes homines, novum & falsissimum est evangelium, quod dum omnia ad solam Christi imitationem refert, etiam hanc quam indignissime corrumpit. Qui enim Christum non recipit ut salutis causam meritoriam, is nec exemplum ejus recte sequitur, sed tota via aberrat.

4. In verbis: *Christus pro hominibus se sacrificare voluit, ut ipsos per mortificationem atque sacrificium sui ipsius ad Deum adduceret*, ne hilum quidem aut granulum ullum apostolici sensus inesse, manifestum est ex integra hac dissertatione. Idem pluribus detegit dissertatio sequens XII. Hoc sane est *καπηλέυειν τὸν λόγον τῆ θεῶ.*

5. Ultima loci allegati periodus repetitam continet impij & iniquissimi in Christum erroris confessionem, de humana natura una cum ipsa in hærente peccati labe assumta. Quod erroris virus quovis Sociniano fere gravius ac indignius est; certe vix ulli indignitate cedit.

Locus XII. §. XXIV.

Itaque AMOR ille PURUS ac liberrimus, isque eo majori vene-

veneratione atque admiratione dignus, quo minus tum ipsi, tum Deo Patri suo necessarius fuerat, Amor inquam immensus, generosus & purus, quo salutem utilitatemque hominum querere voluit, sola erat regula solumque Mandatum, quod Christus sibi met ipsi propter illos prescripserat, & quidem secundum voluntatem Patris sui, a quo per meritum suum infinitum perque intercessionem suam consensum hunc ac veniam exoraverat. Hoc est principium illud nobilissimum purissimumque omnium, quæ Jesus Christus fecitque & tulit, idemque principium totius Evangelii, quo principio Filius Patrem exoravit, ut hominibus veniam daret, eosque per vitam ac mortem Filii, iisdem dari, ad salutem ipsamque veniæ possessionem reduceret; quo principio Pater motus veniam hanc illis concessit, datoque Filio suo vivente ac moriente viam ac media suggestit, quibus ad ejus possessionem redirent; (Joh. 3. v. 16. 17.) Sic Deus DILEXIT mundum, ut Filium suum unigenitum tradiderit; ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam eternam: non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut judicet mundum; sed ut salvetur mundus per eum. Et hæc causa est, cur Filius Dei dixerit: [Joh. 10. v. 11. 17. 18.] Ego animam meam pono pro ovibus meis: & Pater diligit me, quoniam vitam meam pono, ut eam iterum sumam: Nemo tollit eam a me, sed pono eam a me ipso. Potestatem habeo ponendi eam, itidemque resumendi. Hoc est mandatum, quod a Patre meo accepi. Atque ita videmus, Legem Christi fœderis gratiæ fundamentum, eundemque omnium rerum scopum atque consummationem, esse Amorem liberissimum: (Cant. 2. v. 4.) Vexillum ejus est AMOR, exclamat dilecta ejus in Cantico sacro.

Disquisitio hujus loci.

I. Falsa est illa amoris divini idea, quæ in præjudicium

E 2

justi-

justitiæ vindicis concipitur. Falsa meriti infiniti & intercessionis idea, quæ non refertur ad justitiam illam vindicem per viam satisfactionis, sed tantum ad consensum aliquem & veniam genus humanum amandi.

2. Et hoc ipsum est quidem principium, non autem nobilissimum purissimumque omnium, quæ Jesus fecit & tulit, & evangelii, sed matærologiæ Burignonianæ, a qua deceptus est Poiretus, ut Adamus ab Eva sua.

3. Quæ de *exoratione Patris*, de *morte Filii* & de *reductione ad salutem* & de *concessione veniæ* hic dicuntur, corruptissimum sensus esse, hæctenus probatum est, & sequenti Dissertatione uberius probabitur.

4. Loca Joannæ nequaquam Joanneo sensu a Poireto allegari, inde itidem liquet. Unde quo habenda sint loco, quæ de lege Christi, tanquam fœderis gratiæ fundamento & scopo, dicuntur, haud obscurum est.

RESPONDENTI PRAESES

S. P. D.

F Hale nostræ felicitas a Deo per naturam ipsam obtigit, ut, salinis dotata, uberrimo salis proventu multis Germaniæ regionibus possit inservire. Et cum salis nostræ eximia sit præstantia, in durabili acrimonia maxime, ipsum avide expetitur quam largissime ad externos tebi, videas. Nec minus εὐλογίας πνευματικῆς, tan-

tanquam salis Evangelici, loco nostro e fontibus gratiæ ac salutis, qui in Christo scaturiunt, per largam Dei manum obvenit. Cum enim ante annos ducentos insulsi papatus corruptio detecta salis evangelici acrimonia passim abigeretur, Hala nostra tantam hujus copiam accepit, ut, quod spiritali putredini opponeret, haberet abunde. Habenti vero dedit Deus quam liberalissime, dum ante hosce triginta annos novos ejusdem salis fontes, h. e. Academicas salinas, scaturire fecit. Et inter has ea, quæ Theologica vocatur, tanta per Dei gratiam ubertate pollet atque salubritate; ut, quidquid doctrinæ sale contingit, putredine demta condat, suoque saporî restituat. Impugnat vero depellitque non doctrinæ solum, sed vitæ etiam, præcipue interioris. putridinem, id agens, ut utraque sapiat, seu sapore genuino Deo placeat. Et hujus salis Hallensis, tu præstantissime GEIERE, ut æstimator, sic etiam collector adhuc fuisti avidus. Ejus enim jam partem te acquisivisse bonam, actu disputationis privato prodidisti, idem nunc publico comprobaturus. Perge, uti cœpisti: immo tua comparandi accumulandique salis studia studiis novis adauge, & da operam, ut non solum gratiæ salem in te per omnem vitam incorruptum serves, sed eodem etiam alios a corruptione liberandos largiter conspergas. Dignitatis qui-

dem vox est illa Salvatoris optimi: Vos estis sal terræ Matth. V, 13. at quæ plurimum habet parænetici & epanortbotici salis, quando ita pergit: Quod si autem sal infatuatus fuerit, quamam re salietur? ad nihil valet amplius, nisi ut projiciatur foras & conculcetur a quibusvis? Quare memento uxoris Loti, Luc. XVII, 32. quæ, insulsa cum esset, in salis statuam conversa, insulsis omnibus perpetuum justitiæ Dei documentum est. Hal. Sax. prid. Id. Mart. MDCCXX.

Qui studium Linguae nectis cum Theologia,
 Quos non progressus, hic, & ibi facies?
 Huc dum, qui, *Juvenis florens*, germina tanta
 Monstras, quas fruges, messis opima feret?
 Gratulor ergo Tibi merito, *doctissime Geier*,
 GEIERI Magni, qui premis ipse gradus.
 Te DEUS incolumen servet, præstetque benigne,
 Auxilium studiis, non sine Laude, Tuis.

Paucis hisce lineis,
 Doctissimum Dominum Respondentem, ad implendam
 Nominis GEIERIani, in Præfule Illo Dresdensi, quon-
 dam celeberrimi, mensuram, extimulare, Ejusque Fa-
 vori atque Amicitiaæ perpetuæ, de meliori sese com-
 mendarè voluit, Ipsi in amicabili pugna Oppositurus

M. TOBIAS LOTTER,
 Augustanus.

Quod *Tu* nunc solide fucum monstrare labores
 Qui mentes dubias ambiguasque tegit;
 Præide dum docto, defendens pulpita scandis,
 Quid sacra de Christi dogmata carne ferant;
 Nimirum nostræ similis licet ista fuisset,
 Attamen haud ulla labe notata caro:
 Hic sanctæ lucis radius *Tua* corda serenans,
 Vertere *Te* traxit, quod *Poiretus* alit.
 Hinc merito ex animo grator, *Tibi, Fautor aman-*
de,

Quem, Pallas socium junxit amica mihi.
 Non equidem laudum præconia magna *Tuarum*
 Accino; cum virtus dat documenta satis.
 Accipe sis votum: *Faxit Deus, optima quæque*
Ex hinc quo Patriæ, quo Tibi proveniant.

Tenui hac Musa sinceri amoris teste, & ingenio & do-
 ctrina præstantissimo Domino Respondenti, Contu-
 bernali suo honoratissimo congratulans, applaudere
à votis èvèna voluit, debuit.

Opponens

JOH. ANTON. BUSCHMANN,
 Osnabruga-Westphalus, S.S. Theol. Stud.

Vobis uncl...
Qui...
Vnde...
Quod...
Sunt...
Et...
Hic...
Et...
Quem...
Non...
Ad...
Ex...

JOHANNES BUCHHART
Ordung...

JJ 5225

ULB Halle

3

002 698 757

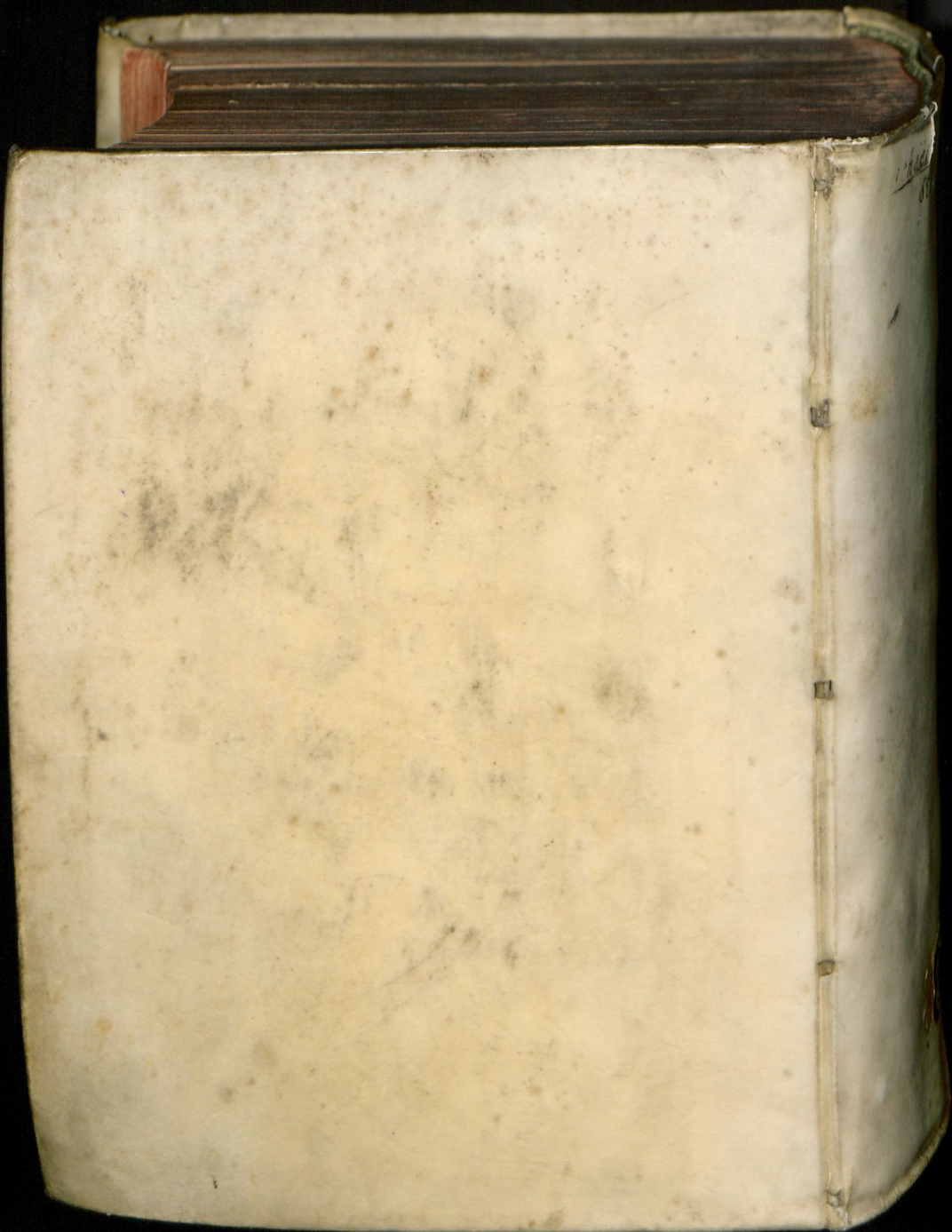

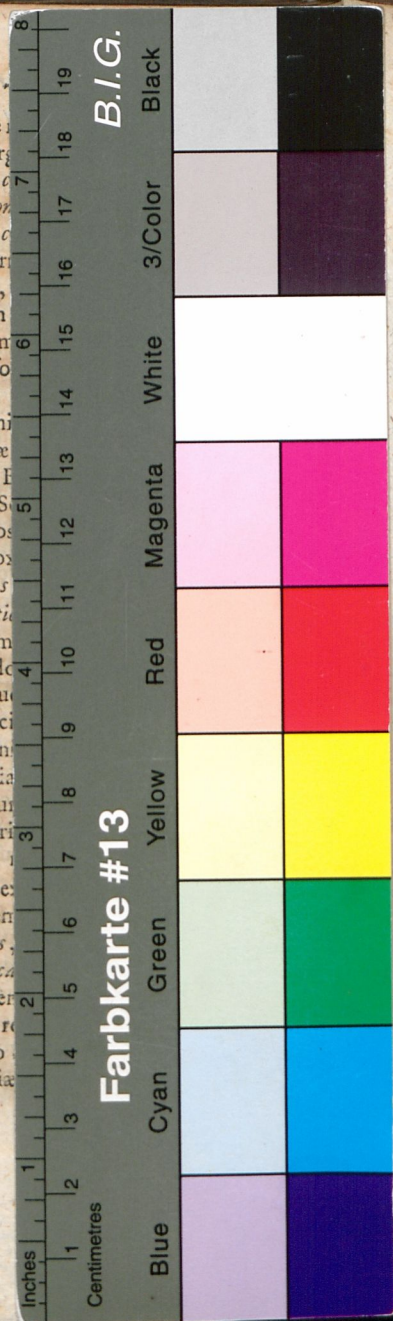
st

Ms 18

Mt:

37

DISSERTATIONUM ANTIPOIRETIANARUM
UNDECIMA
DE
SANCTITATE
HUMANÆ CHRISTI
NATURÆ ABSOLUTA, ET
OMNIS INHÆRENTIS, SEU
ADSUMTI, AC PER MULTAM LUCTAM
SUBIGENDI, PECCATI SIMPLICITER
EXPERTE.

QVAM DOCTRINAM EVANGELICAM
A VIRI CL. PETRI POIRETI
CORRUPTELIS AC ERRORIBUS

IN REGIA FRIDERICIANA

Die Martii hujus M DCC XX anni

SUB PRÆSIDIO

D. JOACHIMI LANGII,

S. THEOL. PROF. ORDIN.

disquisitione publica vindicat

RESPONDENS

IMMANUEL PETRUS *Beier/*

ONOLDINUS FRANCUS, SS. THEOL. ET PHILOL. STUD.

HALAE MAGDEBURGICAE,

Typis JOAN. FRIDERICI KROTTENDORFFII, Acad. Typ.